

- Maisingersees. Verhandlungen der Ornithologischen Gesellschaft in Bayern, Jhrg. 18, pp. 79/80.
- NOLL, H., 1931. Neue Biologische Beobachtungen an Lachmöwen (*Larus argentatus* (misprint for: *ridibundus*). Beiträge zur Fortpflanzungsbiologie der Vögel, Jhrg. 7, pp. 7—9.
- STADIE, R., 1929. Beiträge zur Biologie der Schlesischer Lachmöwenkolonien. Berichte des Vereins Schlesischer Ornithologen, Jhrg. 15, pp. 46/47.
- STEINBACHER, G., 1931. Beiträge zur Biologie von Silbermöwe und Brandseeschwalbe. Journal für Ornithologie, Jhrg. 79, p. 351.
- WITHERBY, H. F., 1924. A Practical Handbook of British Birds, vol. 2, p. 736.

Drie nieuwe Nederlandsche broedvogelsoorten

DOOR

DR. G. J. VAN OORDT.

(Met Plaat IV, figs. 1—2).

1. De Kruisbek (*Loxia curvirostra* L.).

In het begin van 1931 nam het aantal Kruisbekken, dat in den zomer en herfst van 1930 in de omstreken van Utrecht, met name dat gedeelte van de provincie, waar de Grove Den (*Pinus silvestris* L.) algemeen is, sterk af. Toch bleven er gedurende het geheele voorjaar kleine troepjes over. Enkele malen kon ik in Bilthoven waarnemen, dat er mannelijke Kruisbekken volop zongen. Dit begon reeds in Januari, zoo o. a. op 18 Januari en nam ik tot begin Juni (het laatst 5 Juni) met tusschenpoozen waar. Deze waarnemingen maakten het reeds waarschijnlijk, dat deze vogels in Bilthoven broedden. Zelf heb ik hier echter niets van waargenomen, doch de heer W. VAN HAREN-CARSPÉL nam op 1 Juni 1931 een pas uitgevlogen jonge Kruisbek waar, die door een ouden vogel gevoed werd. Waarschijnlijk zag hij op 10 Juni 1931 een paar honderd meter van de eerste waarnemingsplaats ditzelfde exemplaar, dat toen eveneens gevoerd werd. Hiermede is het bewijs geleverd, dat de Kruisbek in 1931 te Bilthoven gebroed heeft. Dit is het eerste broeden van deze soort in ons land. De mededeeling, vermeld in SNOUCKAERT'S Avifauna Neerlandica, dat deze soort in 1887 op Vlieland gebroed zou hebben, moet op een vergissing berusten, aangezien de Kruisbek als broedvogel volkomen aangepast is aan Coniferenbosschen en deze zich toen ter tijde nog niet op Vlieland bevonden.

Na midden Juni heb ik de soort niet meer in Bilthoven waargenomen. Zoals ook in andere West-Europeesche landen bij deze soort gecon-

stateerd werd, hebben wij dus hier te doen met een geval van broeden na een sterke invasie.

2. De Lachstern [*Gelochelidon nilotica* (Gm.)].

De Lachstern, die gedurende de laatste jaren dikwijls als doortrekker in ons land geconstateerd werd, heeft in 1931 voor het eerst bij ons gebroed en wel in één paar aan den Hoek van Holland, waar de bewaker, S. DE JAGER, vroeger de soort in Mei, doortrekkende, en thans voor het eerst broedende waarnam.

De heeren SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE en HAVERSCHMIDT bezochten de broedplaats op 4 Juli. De heer HAVERSCHMIDT meldt mij hierover: „De Lachstern maakte zich toen wij in de buurt van het nest kwamen al spoedig kenbaar aan zijn karakteristiek, ongeveer als „kawè, kawè” klinkend geluid. Tusschen de alarmeerende Vischdieven viel de forsche vogel onmiddellijk op door zijn korten staart, vrij breede meeuwachtige vleugels en den plompen, geheel zwarten snavel. Van omden beziens leken de vleugeltoppen aan de onderzijde donker. Het legsel bestond uit 2 eieren, die zonder eenig nestmateriaal in een ondiep kuiltje in het zand lagen. Het is echter niet onmogelijk dat er wel een nest geweest was, doch dat dit door het stuivende zand geheel bedekt was geworden. Slechts één Lachstern liet zich zien en hooren en nadat wij op eenigen afstand waren gaan liggen, zagen wij den vogel reeds weer op zijn nest zitten, waarbij thans vooral de dikke geheel zwarte snavel goed te zien was. Eenige dagen tevoren was hij door den heer BURDET gefilmd”.

Uit het feit, dat jonge, vlugge Lachsterns door de oude vogels gevoed worden, mag men niet de conclusie trekken, dat de soort in de nabijheid zou gebroed hebben, omdat deze soort evenals de Grootte Stern gewoon is de jonge exemplaren ver van de broedplaatsen nog steeds te voeden. De dichtstbijgelegen broedplaatsen van deze soort vindt men in Jutland, Beijeren en de Camargue. Een goede foto van dezen vogel bij het nest staat in *Ardea*, Dl. 16, 1927 en van het legsel in het *Orgaan v. d. Club v. Ned. Vogelkundigen*, Dl. 4, afl. 1, 1931.

3. De Steltkluit [*Himantopus himantopus* (L.)].

Begin Juli 1931 kreeg ik bericht van den heer H. VALLEN te Heel (L.), dat hij in de Limburgsche Peel een broedpaar van deze soort met jongen gevonden had. Reeds begin Juni 1931 was dit paar op de broedplaats, een kleine heideplas, aanwezig. Hij had om het paar niet te verstoren, niet gezocht naar de eieren, doch begin Juli had hij beide ouders met de 4 jongen waargenomen. Met den heer H. VALLEN bezocht ik de broedplaats op 5 en 16 Juli, terwijl de heeren BIERMAN en HAVERSCHMIDT de broedplaats met den heer VALLEN op 20 Juli bezochten.

Op 5 Juli waren de jongen naar schatting een week oud, op 20 Juli waren zij bijna of geheel vlug (Plaat IV, figs. 1—2). Over zijn bezoek schrijft de heer HAVERSCHMIDT mij:

„Toen wij op nog betrekkelijk grooten afstand van het terrein verwijderd waren, vloog reeds een der Steltkluten (naar de fletse kleur van pooten en vleugels te oordeelen het ♀) ons luid roepend tegemoet. Het geluid deed eenigszins denken aan dat van de Zwarte Stern en klonk ongeveer als „et, et, et”. De vogel bleef voortdurend roepend rondvliegen en hield daarbij de lange pooten schuin naar beneden gestrekt. Zoo nu en dan ging hij op den grond zitten en riep dan even, doch hij hield zich niet vleugellam als een Kluut en trachtte ons niet van de jongen weg te lokken. Eerst zagen wij slechts één jong, dat in de oevervegetatie verdween. Toen wij op die plek aangekomen waren, zagen wij twee jongen die bij onze nadering net genoeg konden vliegen om de overzijde van de plas te halen, waar zij zich verborgen. De heer VALLEN kon ze daar niet terugvinden. Vlak bij de plaats waar deze jongen opgevlogen waren vond ik nog een jong, dat zich tegen een polletje gras gedrukt hield. Deze vogel kon nog niet vliegen, al scheelde het niet veel meer. Nadat eenige foto's genomen waren en hij geringd was, werd hem de vrijheid weergegeven. Hij liep eerst even rond, begaf zich toen te water en zwom naar de overzijde van de plas (het water was meer dan kniediep). Inmiddels was ook de ♂ Steltkluit verschenen, die zich tot nu toe niet vertoond had en die aan de veel feller kleur van vleugels en pooten gemakkelijk kenbaar was. Evenals het ♀ bleef hij ook luid alarmeerend rondvliegen. De jonge vogels zagen wij niet meer. Daar de heer VALLEN op 19 Juli nog 4 jongen gezien had, is het zeer waarschijnlijk dat nog een andere jonge Steltkluit in de vrij dichte oevervegetatie verborgen zat.”

Moge deze soort, die sinds 1907 bij herhaling in België gebroed heeft (in 1907, 1913 en 1930 nabij Calmpthout, in 1919 aan de IJzer en in 1925 te Eerneghem bij Ostende) en die dus haar broedgebied in noordelijke richting schijnt uit te breiden, hier te lande gastvrijer ontvangen worden dan door onze Zuiderburen.

Vangstcijfers van eenige Nederlandsche eendenkooien

DOOR

FR. HAVERSCHMIDT.

(Met 1 kaart en 2 grafieken in den tekst)

Tot een van de oudste wijzen van vogelvangst die tot op den huidige dag in ons land bewaard is gebleven, behoort stellig de eendenkooi. Zeer waarschijnlijk is dit bedrijf in Nederland ontstaan en heeft het zich van hier uit over andere landen verbreid, alhoewel het daar